

SISEMINE TÜHJUS

See naine puutus üles kasvades AA-ga palju kokku ning teadis kõiki vastuseid – välja arvatud küsimustes, mis puudutasid tema enda elu.

ELASIN OMA ELU „käitudes, nagu” – teisisõnu käitundes, nagu mulle oleksid vastused juba teada. Hoidusin koolis õpetajatele küsimuste esitamisest, sest nad ei tohtinud aru saada, et ma ei teagi vastust. Või käitusin, nagu mind lihtsalt ei huvita. Alati näis, et kõigil teistel on elujuhised juba eos olemas ja mind polnud parasjagu kohal, kui Jumal neid laiali jagas. Minu meelest teadsid inimesed nagu iseenesest, kuidas midagi teha, või lihtsalt ei teadnudki. Sa kas oskad klaverit mängida või ei oska. Sa kas oled hea pallimängija või ei ole.

Mul pole aimugi, kuidas mul tekkis selline suhtumine, et mitteteadmised pole lubatud, aga mu elus kehtis see lausa reeglina ning see äärepealt tappis mu. Mõte sellest, et inimene peab endale eesmärgi seadma, selle saavutamiseks pingutama ning seeläbi tulemuseni jõudma, oli mulle täielikult võõras. Sa kas „teadsid” või mitte, ja kui ei teadnud, siis ei tohtinud seda välja näidata – see jätkaks ju halva mulje. Ma ei tulnud kunagi selle pealegi, et inimesed on kõige hea saavutamiseks tõsiselt tööd teinud. Tasapisi muutus selline hoiak põlguseks inimeste suhtes, kellel tõepoolest vastused olemas olid – muidugi mõista kipub alkohoolik ülevalt alla vaatama inimestele, kes on elus läbi löönud!

Mu isa liitus Anonüümsete Alkohoolikutega, kui olin seitsmeaastane. Lapsena istusin sageli reedeõhtuti lahtistel AA koosolekutel, sest meil ei olnud lapsehoidja palkamiseks raha. Istusin AA-s toanurgas ja lugesin

raamatut. Millist mõju see mulle lapsena avaldas? Ma teadsin, et alkohoolikuks olemine tähendas, et rohkem juua ei tohtinud ja pidi käima AA-s. Seega, alustades enda joomiskarjääri, üritasin vältida oma nime seostamist A-tähega algava sõnaga. Muidu oleks mulle kodus kohe koosolekute nimekiri nina alla topitud. Pealegi teadsin, et AA on koht, kus vanamehed kohvi lürbivad, suitsetavad ja sõõrikuid mugivad – olin seal olnud. (Nüüd meenutades olen kindel, et need „vanad mehed” olid vaevu 30-aastased.) AA oli minu jaoks välistatud. See oleks tähendanud mitte joomist. Ja kui ma jõin, mu elu muutus.

Esimest korda jõin end purju viieteistaastaselt. Ma oskan öelda, kus ma olin, kellega ma koos olin ja mis mul seljas oli. See oli minu jaoks oluline päev. Juba üheainsa aastaga oleks minust võinud saada teismeliste alkoholiravi reklaamnägu. Mu hinded kukkusid kolinal, sõprade ring muutus, sõitsin ühe auto katki, mu välimus läks allamäge ning mind kõrvaldati koolist. (Hiljem kaineks saades mõtlesin, miks vanemad mind ravile ei saatnud. Siis meenus mulle, et kui olin teismeline, polnud noorte sõltuvusravikeskusi veel olemaski. Kusjuures, mul on siiani alles keraamikat, mida isa valmistas psühhiaatriaiglas, sest sel ajal kui *tema* jõi, ei olnud üldse ravikeskusi). Noorena juues oli mul aga alati varrukast võtta lubadus olla tublim, rohkem pingutada, end kätte võtta, oma potentsiaali kasutada. Potentsiaal – vot see on ühe alustava alkohooliku needus!

Kuidagi õnnestus mul siiski kool lõpetada ja edasi kolledžisse minna, kust langesin peagi välja. Ma ei jõudnud tundidessegi. Tagasi vaadates olen sellele leidnud kaks põhjust. Esiteks, kui kellelgi teisel tundi

polnud, jõlkusin hoopis temaga kaasas. Arvasin, et pean kogu aeg sõpradega koos olema. Kartsin, et minuta aega veetes võivad nad hakata arutlema, miks me üldse temaga tegemist teeme? Nad võisid taibata, et neil ongi ilma minuta toredam. Ja siis nad võivad seda teistelegi öelda, kes ütlevad omakorda teistele, ja ma jääksingi üksi.

Teiseks, sotsiaalne vestlus oli oskus, mida mina kunagi ära ei õppinud. Kellegagi tuttavaks saades tundsin end täiesti saamatuna. Kui tutvustasin end sõnadega „Tere, mu nimi on...”, järgnes kurdistav vaikus, nagu oleks teine mõelnud, et aga mis siis? Kuidas üldse inimesed vestelda oskavad? Kuidas see käis, et nad kohustusid ja hakkasid omavahel rääkima, nagu oleksid teineteist aastaid tundnud? Minu jaoks oli see järjekordne asi, mida ei tohtinud mitte teada. Seega jätkasin lihtsalt joomist. Kui ma jõin, siis ei omanud see tähtsust.

Siinkohal on oluline märkida, et ma tõesti armastasin joomist. See paiskas mind elu keskpunkti. Olin sotsiaalne jooja – alkohol tegi mind ülimalt seltsivaks. Mulle ei meeldinud eriti teiste naistega juua; tegin seda kõvade meestega. Mulle mahtus palju alkoholi sisse, ja kui avastasin, et olen kibe käsi ka piljardis, sain kohalikus kõrtsis päris popiks. Vahepeal oli mul lausa oma mootorratas. Lugeses Suurest Raamatust „Billi lugu”, kus ta räägib „pärale jõudmisest”, mõistsin nende sõnade tähendust.

Neljateist aasta jooksul viis joomine mind kohtadesse, kuhu ma minnagi ei plaaninud. Esmalt kolisin lõunasse, kuna kodulinn oli probleem. (Kuulsin kord üht tüüpi AA koosolekul lausumas, et lausa kolme-nelja osariigi piiril võiks seista silt: „See osariik ka ei kõlba!”) Tegin asju, mida naised teevad. Mu esimene abielu polnud muud kui viis aastat kestnud üheöösuhe – ma

ei suutnud tunnistada, et see oli viga. Saanud kaks last, tahtsin ühtäkki tema juurest ära minna, aga lahkumine tähendaks vastutuse võtmist. Jõin, kuni ta mu lihtsalt välja viskas. Siis oli see tema süü, et meie abielu kari-dele jooksis.

Kord enne koju tagasi kolimist jäin joomise pärast väga olulisest töökohast ilma. Nõnda läksin esimest korda ise Anonüümsete Alkohoolikute koosolekule ja ütlesin: „Ma olen alkohoolik.” Väiksenä isaga koosolekutel kaasas käies olin öelnud: „Tulin isaga.” Helistasin talle ning teatasin, et läksin koosolekule. Nädalaga saabus mulle isalt postiga karp, kus sees olid raamat „Anonüümsed Alkohoolikud”, tema spiiker-salvestus AA koosolekult, mõned raamatud mediteerimisest, raamat „Kaksteist sammu ja kaksteist traditsiooni” ning veel mõned asjad. Ma arvan, et ta oli oodanud päeva, mil olen valmis.

Olles lahutanud, kolisin koju tagasi. Vähem kui aasta pärast olin vahi all laste elu ohtu seadmise eest. Olin oma magavad lapsed üksinda koju jätnud ja jooma läinud. Jäin ilma hooldusõigusest ja nad anti mu ema hoole alla. Mina aga alustasin ravikeskustes käimist. Jutt jooksis mul libedalt. Olin ju üles sirgudes palju aega AA ruumides veetnud. Just minul palusid nõustajad rääkida teiste naistega, kes kartsid ravi nimel lastest eemal olla. Oskasin lausa terve kõne pidada: „Me ei saa olla head emad, kui me ei ole kained.” Probleem oli selles, et sisimas tundsin kergendust, et lapsed pidid hoopis mu emaga elama. Lapsevanemaks olemine oli mulle liiga raske. Aga ma ei saanud seda inimestele tunnistada – nad oleks muidu mind halvaks emaks pidanud.

Ja ma *olingi* halb ema. Lausa kohutav ema. Ma küll ei peksnud lapsi, ja muidugi kinnitasin neile, et armastan

neid. Aga lapsed said minult sellise sõnumi: „Jah, ma armastan teid, aga minge nüüd ära.” Nad pidid minuga elades end täiesti nähtamatuna tundma. Mul polnud neile emotsionaalselt midagi anda. Nad tahtsid muudkui mu tähelepanu ja armastust, aga alkoholism röövis minult oskuse seda neile anda. Minus valitses sisemine tühjus.

Kui ravil olin, suri mu isa ja ma pärisin temalt pea-aegu piisavalt raha, et ennast surnuks juua. Sain kaks ja pool aastat juua täpselt nagu soovisin. Kindlasti jõudsin tänu sellele ka kainuseni kiiremini.

Enne lõppu elasin pööningukorteris; raha oli ammu otsas. Oli külm ja kõle novembrikuu. Kell pool kuus ärgates oli väljas hall. Kas kell oli pool kuus hommikul või õhtul? Ma ei saanud aru. Vaatasin aknast välja, jälgisin inimesi. Kas nad suunduvad tööle? Või tulevad koju? Läksin tagasi magama. Taas ärgates oli väljas kas valge või pime. Silmi avades oleks kui tunnid möödunud, kuid kell näitas kolmveerand kuus. Oli hall. Ma olin siis 28-aastane.

Laskusin lõpuks põlvili ja palusin Jumalalt abi. Ma ei suutnud oma elu sedasi jätkata. Olin selles korteris elanud augustist saati ja polnud isegi asju lahti pakkinud. Ma ei pesnud end. Ma ei suutnud telefonile vastata. Ma ei suutnud nädalavahetustel lapsi vaatama minna. Niisiis palvetasin. Miski sundis mind ühte kasti kaevuma, kust leidsin isa poolt saadetud Suure Raamatu. (Soovitan alati inimestel osta kõvade kaantega versioon – millegipärast visatakse neid raskema südamega minema). Lugesin uuesti „Billi lugu”. Seekord sain sellest aru. Suhestusin nüüd temaga. Magades hoidsin raamatut nagu kaisukaru. Ärgates tundsin üle mitme kuu ennast esimest korda puhanuna. Ja ma ei tahtnud juua.

Mulle meeldiks väga siinkohal öelda, et olen sellest hetkest alates kaine püsinud, aga nii see ei läinud. Ma ei tahtnud tol päeval juua, kuid ma ei teinud midagi, mis mind selle vastu kindlustaks. Vaadake, usun, et saame Jumalalt rohkem kui üheainsa „armuliku hetke” – aga meie asi on sellest hetkest kinni haarata ja vastavalt tegutseda. Ma kuulasin seda häält, mis ütles: „Võid ju samahästi juua. Sa tead, et teed seda nahunii jälle.”

Järgmistel päevadel oma lemmikurkas käies ümbritsesid mind inimesed, kes rääkisid kaineks saamisest. Isegi baarmen tahtis joomise lõpetada. Kutt, kellega piljardit mängisin, kõneles plaanist AA-sse tagasi minna. Keegi mu kõrval baarileti ääres jutustas, kuidas ta oli olnud kohalikus AA klubimajas. Ma jätsingi joomise (enam-vähem) mõneks kuuks, kuid siis algas mu viimane tsükel.

Kuna pärast kaks nädalat kestnud joomist ei rääkinud minuga enam keegi, sõitsin tagasi lõunasse, kus nad kõik mind kindlasti juba igatsesid. Paraadi minu auks ei korraldatud. Inimesed vaevu mäletasid mind ja nädala lõpuks oli raha otsas, nii et ma ei saanud isegi lennupiletit koju broneerida. Taskus oli vähem kui dollar ning mind vaevas üks *neist* pohmelustest. Teadsin, et kui prooviksin istuda lennujaama baaris piisavalt kaua, et keegi mulle joogi välja teeks, oleks mu kavatsus liiga ilmselge ja mu uhkus ei taluks mõtetki sellest, et mul palutaks sealt lahkuda. Kaalusin põgusalt mõne pisema vanaproua röövimist ja tema käekoti varastamist, aga teadsin, et mulle satuks kindlasti selline, kes on veel heas vormis.

Olnuks mul dollar rohkem, ei pruugiks ma täna kaine olla. Juues oli mul alati plaan, aga tänu Jumala armule olid plaanid otsas. Mul polnud enam ainsatki ideed. Helistasin emale, selgitasin, kus ma olen ja palusin tal

mind koju lennutada. Hiljem tunnistas ta, et poleks seda peaaegu teinud, kuid kartis, et nad ei näeks mind enam kunagi.

Ta kupatas mind kohalikku võõrutusravikeskusesse ja ütles, et võin minna sisse või mitte, aga temal on minust kõrini. Olin omapead. Võõrutusravil anti sama sõnum. Arvasin, et nad peaksid mind edasi saatma taastusravikeskusesse – mõte kuu aega sooja toidu söömisest ja puhkamisest oli väga ahvatlev –, kuid nad ütlesid, et tean juba niigi, mida seal õpetama hakatakse. Võiksin asjaga algust teha ning jätta voodikoha kellelegi, kes seda tõesti vajab. Sellest ajast alates olen olnud kaine. Olin lõpuks vastutav omaenese tervene-mise eest. Vastutus tähendas tegutsemist. Varem oli mu lemmikmänguks olnud teha kellegi teise asjaks see, et minu töö saaks tehtud. See mäng oli läbi.

Ma ei uskunud, et kolmekümneaastaseks elan. Selleks hetkeks olin 29,5 aastat vana ning ei ilmutanud lähiajal suremise märke. Teadsin südames, et tegelikult jään elama nii juues kui kainena ja ükskõik, kui paha seis on, saab see alati hullemaks minna. Mõned inimesed saavad kaineiks, sest nad kardavad surra. Ma teadsin, et jään ellu ja see oli kordades hirmutavam. Olin alla andnud.

Esimesel võõrutusravi järgsel õhtul suundusin koosolekule, kus üks naine rääkis, et alkoholism oli ta viinud punkti, kus ta ei tahtnud enam tööl käia ega oma tütre eest hoolitseda, vaid ainult juua. Ma ei suutnud oma kõrvu uskuda! Täpselt nagu mina! Temast sai mu esimene tugiisik ja ma tulin tagasi.

Teisel õhtul istusin toolil, mida nüüd nimetan „uus-tulnukatooliks” – teises reas, seinä ääres (kui istud kõige tagumises reas, saadakse kohe aru, et oled uus,

ja kui istud esireas, pead äkki kellegagi rääkima). Kui saabus aeg koosoleku lõpus kätest kinni hoida ja palvetada, ei olnud ühel pool mind vajalikku kätt. Mäletan, kuidas lasin pea norgu ja mõtlesin: „Ma ei hakka siia kunagi sobima.” Tundsin, et mul võeti käest kinni – keegi eesreast oli vaevunud veenduma, et ring oleks ühendatud. Ma ei tea siiani, kes see oli, aga tänu sellele inimese tulin järgmisel õhtul tagasi – see inimene päästis mu elu. Ja ma hakkasin tagasi tulema.

Sealses klubimajas oli lõunane Suure Raamatu koosolek, kus käisin iga päev. Mitte selleks, et kaineks saada, olgu märgitud, ja kindlasti mitte selleks, et saada raamatust rohkem teada. Mõtlesin hoopis sedasi: Suurt Raamatut tuleb iga päev lugeda ja seal rühmas lugesid liikmed vaheldumisi terve peatüki ette, nii et see peaks ju arvesse minema, eks? See omakorda võttis pool tundi, nii et oli vähem tõenäoline, et mind kutсутaks rääkima. Ja see rühm oli lõuna ajal, mis jättis õhtud vabaks. Mõtlesin kõik selle oma terava alkohooliku mõistusega välja!

Õnneks läks mul meelest, et tulemuste eest hoolitseb Jumal. Ma tegutsesin lõpuks ja motiivid ei omanud tähtsust. Arvasin, et töötan seal rühmas Suure Raamatu ühe korra kaanest kaaneni läbi, siis „lõpetan” ja jätkan arutelukoosolekutel, kuid selles rühmas naerdi palju ja seetõttu jätkasin käimist. Ma polnud sellist tüüpi inimene, kes esimest korda koosolekule minnes lausub: „Jumal tänatud, olen jõudnud koju.” Ma isegi otseselt ei tahtnud seda, mis neil oli, aga ma ei tahtnud ka enam seda, mis minul oli – ja see oli alandlik algus, mida ma vajasin.

Kuna Suure Raamatu koosolekud toimusid mugavalt lõunasel ajal, tähendas see, et käisin päevas kahel

koosolekul. Mul polnud õhtuti nagunii muud teha. Hakkasin seal märkama liikmeid, kes olid juba mitu aastat kained olnud. Omaenda hooletusest olin sattunud ühte patta kõige aktiivsemate inimestega Anonüümsetes Alkohoolikutes. Sain teada, et inimestel, kes korrapäraselt Suure Raamatu koosolekutel käisid, oli kombeks mitte ainult raamatut lugeda, vaid ka teha, mida seal soovitatakse.

Kui olin olnud kaks nädalat kaine, suri ühe liikme üheksa-aastane tütar joobes juhi tõttu, ja juba kolm päeva hiljem rääkis ta koosolekul, kuidas pidi uskuma, et see ei olnud asjata. Et võib-olla innustab see vähemalt ühte alkohoolikut kaineks saama. Lahkusin sel päeval endamisi arutledes, mis oleks saanud, kui see oleks juhtunud minu enda laste või minuga? Mida nad minust mäletaksid? Mind läbis tunne (nüüd tean, et see oli tänutunne) ning taipasin, et ma võin oma lastele kohe helistada ja öelda, et ma armastan neid. Et ma ilmun välja, kui olen lubanud seda teha. Et mu sõnal on nende jaoks kaalu. Ja isegi, kui peaksingi alati olema „ema, kes tuleb ainult nädalavahetustel”, siis saab minust hea nädalavahetuse ema. Mul tekkis võimalus viia suhe lastega uuele tasandile, mis seisab Jumala ja Anonüümsete Alkohoolikute vundamendil, selle asemel et püüda alati minevikku heaks teha. Aasta hiljem sain sellele mehele öelda, et võib-olla see ei olnudki juhtunud asjata, sest tol päeval muutus minu elu.

Pärast ühe kuu möödumist olin korralikult Anonüümsetes Alkohoolikutes kanda kinnitanud. Jätkasin ikka tagasi tulemist. Võimatu oleks loetleda kõiki imelisi asju, mis on juhtunud AA-s oldud aastate jooksul. Mu lapsed olid neli ja kuus aastat vanad, kui ma kaineks sain, nemadki on AA-s „üles kasvanud”. Võtsin neid endaga

lahtistele koosolekutele kaasa ja sealsed inimesed pakkusid neile seda, mida mina alguses ei suutnud – armastust ja tähelepanu. Aegamööda sai neist jälle osa minu elust ning täna on mul oma laste hooldusõigus.

Teistkordselt abiellusin juba Anonüümsetes Alkohoolikutes olles, mehega, kes usub AA-sse nagu minagi. (Ma teadsin, et oleme teinud hea alguse, kui ta ei vihastanudki selle peale, et läksin ükskord temaga kokku saamise asemel Kaheteistkümnenda Sammu tööd tegema.) Leppisime kokku, et tähtsuse järjekorras oleme teineteise jaoks kolmandal kohal, kohe Jumala ja Anonüümsete Alkohoolikute järel. Ta on mu partner ja parim sõber. Oleme kumbki tugiisikuks mitmele inimesele ning meie kodu on täidetud armastuse ja naeruga. Meie telefon heliseb pidevalt. Jagame omavahel ühise lahenduse rõõmu.

Meil on olnud raskeid aegu. Meie poeg kuulub mu pere AA liikmete kolmandasse põlvkonda. Pärast seda, kui ta neljateistaastaselt enesetapukatse sooritas, avastasime, et temagi on alkohoolik. Ta on käinud AA-s ühe aasta ning edasist on raske ennustada, kuid me usaldame Anonüümseid Alkohoolikuid – isegi neil päevadel, kui me oma poega ei usalda. Meie tütar on ilus ja enesekindel teismeline, kes on leidnud oma tee Jumalani ilma joomata. Ta on Anonüümsete Alkohoolikute armastuse ja usu vili.

Mul on endiselt tugiisik ja kodurühm. Ma olen Anonüümsete Alkohoolikute hinnatud liige. Õppisin olema hea AA liige, jälgides teisi AA liikmeid ja nende tegusid. Ma sain teada, kuidas toimib hea abielu, jälgides heas abielus olijaid ja tehes, mida nemad teevad. Ma õppisin olema lapsevanem, jälgides häid lapsevanemaid ja tehes, mida nemad teevad. Ja mul on lõpuks vabadus uskuda, et ma ei pea kõike teadma.